

Симбіоз набутого досвіду експертів та інноваційних теорій молодих фахівців як один із напрямів створення якісно нових підходів до науково-дослідницької діяльності

Мирослава Оверчук

завідувачка сектору автотоварознавчих досліджень,
Закарпатський НДЕКЦ МВС, м. Ужгород, Україна, e-mail: 07_ete@ukr.net

Розглянуто поняття науково-дослідної діяльності експертів, важливість розвитку трудового потенціалу експертних установ та обґрунтовано ідею про об'єднання вмінь досвідчених фахівців та новаторських поглядів молодих спеціалістів для отримання синергії знань і створення якісно нових наукових продуктів для ефективної роботи експертних установ.

Ключові слова: *судово-експертні установи; фахівці-експерти; науково-дослідна діяльність; методологічна база; методики; наукові дослідження; досвід; практична робота; потенціал молоді; інтелектуали; інноваційні бачення.*

Symbiosis of Experience Acquired by Forensic Experts and Innovative Theories of Young Specialists as One of the Directions for Introducing Qualitatively New Approaches to Research Activities

Myroslava Overchuk

The paper considers the concept of forensic experts' research activities, the importance of developing the human resources potential in expert institutions and substantiates the idea of combining the skills of experienced experts and innovative views of young professionals in order to achieve a synergy of knowledge and introduce qualitatively new scientific products to ensure efficient operation of forensic institutions.

Keywords: *forensic institutions; expert specialists; research activities; methodological framework; methodologies; scientific research; experience; practical work; youth potential; intellectuals; innovative visions.*

Судово-експертні установи сьогодні працюють в умовах, коли перехід до ринкової економіки трансформує всю систему економічних, соціальних, політичних і культурних відносин, але найсуттєвіші зміни відбуваються саме у сфері трудових відносин. Новий гуманітарний тип економічного зростання зорієнтований на такі рушійні сили, як наукові знання, творчий та інтелектуальний потенціал людини й суспільства. Інтелектуалізація праці як загальносвітова тенденція виявляється в активному засвоєнні наукової інформації, зростанні загальноосвітнього та професійно-кваліфікаційного потенціалу

працівників, вищому рівні розвитку суспільства загалом [1].

Невпинний та постійний розвиток усіх сфер суспільного життя, зокрема й стрімкий науково-технічний прогрес, кидає сьогодні виклик і судовим експертам в їх практичній діяльності. У зв'язку з цим перед фахівцями експертних установ повсякчас постають завдання, що вимагають чіткого та якісного розв'язання, але часто практики розв'язання таких завдань немає або її недостатньо. Окрім того, їх розв'язання потребує застосування сукупності інтелектуальних ресурсів персоналу.

Раціональне використання й розвиток потенціалу судових експертів як науковців сприятиме виробленню єдиного підходу до методики проведення експертних досліджень, якісно новому рівню сертифікації, апробації та наступної реалізації методичного забезпечення [2].

Однією з гарантій правильності висновку судового експерта, а також його незалежності, є створення необхідних якісних умов для ефективної роботи фахівця-експерта. Наявність якісної методологічної бази, що нею слід керуватись під час проведення експертиз, є однією з найважливіших умов.

Зростання ролі наукового знання в суспільстві, розвиток наукоємних, інтелектуальних технологій потребує гнучкого й адаптивного використання кадрового потенціалу судово-експертної установи, підвищення творчої та організаційної активності кожного співробітника й формування гуманізованої організаційної культури установи загалом [1].

Наукові розроблення в різних галузях судово-експертної практики сприяють виконанню роботи експертів на належному високому рівні — проведенню експертиз максимально правильно, обґрунтовано й повно, із наданням правильних відповідей, що не допускають двозначних тлумачень.

Звичайною практикою є те, що працівники експертних установ у межах своєї діяльності поєднують практичну роботу — безпосереднє виконання експертиз — з реалізацією науково-дослідних та науково-методичних розроблень. Такою специфічною ознакою характеризується діяльність судових експертів, які є науково-практичними кадрами. Зважаючи на це, професійна підготовка у сфері наукової діяльності є невід'ємною частиною загальної фахової підготовки експертів.

Науково-дослідна діяльність — трудомісткий процес, що бере свій початок з набуття фахівцями якісно нових знань, відкриттів, здобутих у процесі практичного досвіду під час виконання експертиз та досліджень, результатом якого є створення методичних

рекомендацій із якісно новими пропозиціями щодо проведення досліджень тих чи тих об'єктів, явищ і процесів. В умовах сьогодення методичні рекомендації, які розробляють експерти-практики, — це осучаснене бачення покращеної та ефективної реалізації діяльності професіоналів експертної галузі, що ними варто поділитися та на які необхідно зважати з метою підвищення якості роботи експертів, а інколи і її полегшення та уникнення можливих помилок під час складання висновків.

Систематичне підвищення професійного рівня вченого, експерта-професіонала є запорукою проведення експертиз на високому рівні з мінімалізацією кількості експертних помилок та забезпеченням високого рівня достовірності результатів експертиз [2].

Під час виконання експертиз та досліджень вся експертна спільнота керується перш за все затвердженими до використання методиками й методичними рекомендаціями, навіть інформаційними листами, тезами статей і доповідей, написаними на основі практичного досвіду своїх колег. Адже саме повсякденна практична робота експертів стає базою для розроблення нових методичних матеріалів або вдосконалення наявних, але дещо застарілих.

Звісно, щоб створити будь-яку нову методичну бази експерт має набути досвіду практичної роботи, стикаючись до того ж, зазвичай, з певними труднощами під час проведення досліджень, звідки й проростає це раціональне зерно, що згодом у вигляді синтезу набутих за роки практики знань, умінь, навичок виливається у науково-методичні розробки.

Наукові дослідження, пов'язані зі створенням нових методик проведення судових експертиз (планування, безпосередньо проведення наукових робіт, апробація та впровадження їх в експертну практику), є вкрай актуальною задачею для судово-експертних установ України. Вона має розв'язуватися системно та масштабно, ґрунтуватися на визначенні концептуальних напрямів, широкому застосуванні

ресурсного, нормативно-правового й інтелектуального потенціалу, чіткому плануванні діяльності з урахуванням пріоритетів та особливостей досліджуваного явища [2].

Тут, звичайно, досвід давно практикуючих фахівців із їх ґрунтовними знаннями є перевагою та неодмінною складовою під час написання таких робіт. Але також варто взяти до уваги такий момент, що свіжі інноваційні думки молодих спеціалістів, не обтяжених усталеними загальноприйнятими шаблонами та інколи якимись застарілими поняттями, можуть стати суттєвою рушійною силою у впровадженні сучасних розробок. Необхідність пристосування до вимог сьогодення та переосмислення сучасних тенденцій і вимог до вдосконалення експертного забезпечення зумовлює прийняття як норми та врахування такого, безперечно, позитивного моменту, як те, що теорія, висвітлена молодими інтелектуалами (спеціалістами) в межах проведення науково-методичних розроблень за тією чи тією спеціалізацією, має право на існування, оскільки, призвела б до якісно нового, безумовно, позитивного ефекту під час застосування її в практичній діяльності експертів. Адже сучасна молодь за природою ще не зашорена якимись шаблонами, нав'язаними роками роботи чиєсь застарілої практики. Сучасні інтелектуально розвинені молоді люди, зазвичай, мислять нестандартно та прогресивно, структура світогляду більшості з них сформована з баченням багатьох речей під іншим кутом, ніж у колеги середнього чи старшого віку. І такими чудовими якостями молодих інноваторів варто скористатись на благо розвитку діяльності фахівців експертної сфери.

Інша справа, що зазвичай молоді працівники, що готуються стати експертами за тим чи тим напрямом, намагаються уникнути такої ніби-то неважливої та нудної, на їх думку, частини роботи. Але водночас важливо, щоб у процесах створення науково-дослідницьких розроблень брали активну участь співробітники, які є майбутніми виконавцями. Тому, повертаючись до зазначеного вище,

доцільним було б під час підготовки молодих фахівців для отримання допуску певної спеціалізації до програми підготовки включити теми, можливо, навіть проблемні в деякому сенсі, інформації щодо яких бракує, та які б, у зв'язку з цим, спровокували зацікавленість новоприйнятих працівників до наукової праці. Гнучкий розум, висока здатність до навчання, нестандартного логічного мислення, можливість поглинання якісної інформації щодо розвитку інновацій у царині експертної діяльності, у симбіозі із максимальним застосуванням здібностей та розумового потенціалу новоприйнятих інтелектуалів призведе до створення ґрунтовних наукових праць і в подальшому — до реалізації на практиці якісно нових методів і підходів до проведення експертиз і досліджень та дасть змогу виконувати складні завдання. Покладаючись на сучасну молодь, можемо висловити обґрунтовані сподівання на те, що результати відповідатимуть очікуванню.

Такий підхід дасть змогу, окрім створення методичного забезпечення якісно вищого рівня, розкрити приховані можливості співробітників, розширити межі їхніх знань та інтегрувати їх у науково-дослідницьку діяльність, підвищити творчу та організаційну активність кожного працівника, додати їм впевненості й дати необмежені можливості для самореалізації, можливо, і змінити відносини в колективі і збільшити людський капітал, який сьогодні є найціннішим ресурсом будь-якої організації або установи, що визначає рівень її конкурентоспроможності та забезпечує зростання показників за різними спрямуваннями.

Підсумовуючи викладене та випускаючи такий дещо негативний момент, що у зв'язку зі значною завантаженістю не дуже багато часу залишається у практикуючих експертів для проведення ґрунтовних наукових досліджень, можемо резюмувати, що все ж таки науково-методичні розробки, створені безпосередньо фахівцями судово-експертних установ, найбільше відповідатимуть вимогам сьогодення щодо ефективного їх застосування на практиці. Адже саме ек-

перти, керуючись досвідом практичної діяльності, краще, ніж будь-хто, знають про необхідність впровадження тієї чи тієї методики, утілення в життя якої полегшить працю колегам і додасть розуміння висвітлених в ній запитаннях.

Перелік джерел посилання

1. Петрова І. А. Наукові засади управління розвитком персоналу судово-експертних установ. *Архів кримінології та судових наук*. 2020. № 1.
2. Філіпенко Н. Є. Напрямки удосконалення науково-методичного забезпечення кримінологічної діяльності судово-експертних установ України. *Право.ua*. 2020. № 2. С. 130—137. DOI: 10.32782/LAW.2020.1.18 (дата звернення: 23.08.2024).